

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Overzicht van de ontwikkelingen op niveau van de Europese Unie (EU) – maart 2024

In deze mededeling aan de Vlaamse Regering wordt een overzicht gegeven van de voor Vlaanderen relevante ontwikkelingen in het Europese besluitvormingsproces tijdens de maand maart.

1. Discussies voorbij maand in de (Europese) Raad

1.1 De EU-leiders waren het eens over de ambitie om de Europese defensie-industrie uit te bouwen

Tijdens de tweedaagse top hebben de EU-leiders conclusies aangenomen over Oekraïne, veiligheid en defensie, het Midden-Oosten, uitbreiding, externe betrekkingen, migratie, paraatheid en crisisrespons, en het Europees Semester. De Europese regeringsleiders bespraken de aanwending van de uitzonderlijke opbrengsten uit de bevroren tegoeden van Rusland. Ze verzochten ook de Raad en de Commissie om stappen te zetten in het voorkomen van omzeiling van sancties tegen Rusland via derde landen. De EU-leiders waren het eens over de ambitie om de Europese defensie-industrie uit te bouwen en kwamen overeen om de financieringskwestie in juni te bespreken. De EU-leiders uitten hun diepe bezorgdheid over de rampzalige humanitaire situatie in Gaza en riepen op tot volledige, snelle, veilige en ongehinderde humanitaire toegang tot en in de gehele Gazastrook. De EU-leiders besloten groen licht te geven voor de opening van de toetredingsonderhandelingen met Bosnië en Herzegovina. Tot slot bevestigden de leiders het belang van de landbouwsector in de EU en verzochten de Commissie en de Raad onder meer om verder te werken aan een vermindering van de administratieve lasten, aanvullende steunmaatregelen, een eerlijk inkomen, op regels gebaseerde en eerlijke concurrentie en een eerlijke en evenwichtige benadering van kwesties in verband met de autonome handelsmaatregelen voor Oekraïne.

1.2 Ministers wisselen van gedachten over hervormingen van de EU en betere werkmethoden

Sinds het voorjaar van 2023 wordt er in verschillende formaties gesproken over de toekomst van Europa, met name over de interne hervormingen van de EU met het oog op de uitbreiding. De Raad Algemene Zaken besprak het thema eveneens, ter ondersteuning en voorbereiding van de werkzaamheden van de Europese Raad - die in de zomer van 2024 conclusies plant aan te nemen over een routekaart rond uitbreiding. Het uitgangspunt van de discussie van de Raad Algemene Zaken in maart 2024 was dat de EU door interne hervormingen haar handelingsvermogen behoudt ten aanzien van drie uitdagingen: een betere werking van de EU, de gevolgen van een snel veranderende wereld en het vooruitzicht op een toekomstige uitbreiding. Ministers verwezen in hun interventies onder meer naar de interne markt, het volgende meerjarig financieel kader van de EU, defensie, gezondheid, energie en migratie. De ministers benadrukten ook het belang van duidelijke communicatie met de burgers. De Commissie zal begin 2025 impactanalyses publiceren en in een tweede fase hervormingsvoorstellen, evenals tegen midden 2025 een voorstel voor het volgend meerjarig financieel kader.

1.3 Heropstart onderhandelingen met Filipijnen & moeilijke vooruitgang ATM's Oekraïne

Op 18 maart was er positief nieuws over het hervatten van de onderhandelingen tussen de EU en de Filipijnen voor een ambitieus, modern en gebalanceerd vrijhandelsakkoord. De onderhandelingen lagen stil sinds 2017, maar met het aantreden van de nieuwe Filipijnse administratie in 2022 is er een duidelijke bereidheid om deze opnieuw aan te vatten. De Filipijnen zijn een belangrijke, groeiende, markt met 115 miljoen inwoners en hebben grote voorraden aan kritieke ruwe materialen die essentieel zijn voor de groene transitie van de EU. Duurzaamheid zal een kernaspect zijn van het akkoord, dat in overeenstemming zal worden gebracht met de herziening door de Commissie van de bepalingen inzake Handel en Duurzame Ontwikkeling (TSD) in handelsakkoorden. Wat de verlenging van de autonome handelsmaatregelen (ATM's) met Oekraïne betreft, lopen de onderhandelingen binnen de Europese instellingen heel wat stroever. Na de initiële goedkeuring van de Raadspositie tijdens Coreper in februari, en de aanneming in het INTA-comité van het Europees Parlement zonder amendementen begin maart, waren er toch nog enkele amendementen in de plenaire sessie van het Europees Parlement. Hoewel het resultaat van de daaropvolgende trilog in lijn was met het mandaat van de Raad, volgde uiteindelijk toch nog een wijziging van posities in de Raad (met een vraag tot uitstel door FR, IT en PL). Het is voorlopig nog de vraag of er tijdig een gekwalificeerde meerderheid gevonden wordt voor de verlenging van de ATM's.

1.4 Raad Energie bespreekt de bevoorradingszekerheid van de Unie

Op 4 maart vond de eerste Raad Energie onder het Belgische Voorzitterschap plaats. Op de agenda stond vooreerst een update van de Europese Commissie omtrent de bevoorradingszekerheid van de Unie. De Commissie blikte vooruit en stelde vast dat de Unie goed voorbereid was voor de winter van 2024/2025, met ongeveer 45 tot 55 miljard kubieke meter aardgas in opslag. Slechts 15% van alle import van aardgas in de Unie is nog van Russische origine. Daarnaast werd ook een politiek akkoord gevonden voor de verlenging van de noodverordening aardgas, maar dan wel in de vorm van een (niet-bindende) aanbeveling. Tijdens de informele lunch tussen ministers werd er dieper ingegaan op de staat van de zonnepanelen-industrie in de Unie en hoe de lidstaten deze kunnen ondersteunen. Tijdens de namiddagsessie gingen de ministers aan de hand van een gedachtewisseling dieper in op de rol van flexibiliteit in het energiesysteem. Tot slot kwamen nog een aantal punten aan bod. Zo kwam de Oekraïense minister van Energie de situatie rond de Oekraïense energie-infrastructuur toelichten en presenteerde de Europese Commissie een nota over de implementatie van de richtlijn hernieuwbare energie (RED) en richtlijn energie-efficiëntie (EED) voor de 2030-doelstellingen. Een viertal landen lichtten daarnaast een non-paper toe waarbij zij de Duitse *neutrality charge* in vraag stelden en Litouwen pleitte, ook aan de hand van een non-paper, voor een juridisch verbod op import van Russisch LNG.

1.5 EU-ministers bespreken de interne markt en de toekomst van het Europees industriebeleid

Tijdens de formele Raad Concurrentievermogen op 7 maart bespraken de Europese ministers onder meer het jaarlijkse rapport van de Commissie over de Europese eengemaakte markt. Het debat focuste op de belangrijkste factoren van concurrentievermogen en de versterking van de strategische autonomie. Voor Vlaanderen is het verdiepen en verbreden van de interne markt een cruciaal element voor het versterken van onze industrie. Naast het debat over de interne markt, spraken de ministers ook over de voortgang van de werkzaamheden rond een gemeenschappelijk standpunt over de verordening inzake betalingsachterstand. Daarnaast werden de ministers geïnformeerd over de nieuwe regels rond dwangarbeid, de richtlijn rond passende zorgvuldigheidsplicht voor ondernemingen en hun waardeketen en het noodinstrument voor de eengemaakte markt (nu IMERA). Op vraag van de lidstaten ging het ook over een mogelijke update van een Europese strategie voor de maritieme sector, het effect van staatssteunregels op het concurrentievermogen op lange termijn en manieren om de veiligheid van de geneesmiddelenvoorziening in de EU te verbeteren. Tot slot hielden de ministers tijdens de lunch een debat over de toekomst van het industriebeleid van de EU. De ministers dachten na over de sectoren die strategisch belangrijk zijn voor de volgende legislatieve cyclus.

1.6 Eurogroep neemt verklaring aan over begrotingsbeleid voor 2025

Op 11 maart hield de Eurogroep een gedachtewisseling over de macro-economische en budgettaire ontwikkelingen en vooruitzichten in de eurozone en de oriëntatie van het begrotingsbeleid in 2025. Na afloop van de bijeenkomst bracht ze een verklaring uit over het begrotingsbeleid in 2025, waarin ook het nieuwe Europese begrotingskader wordt verwelkomd. De Eurogroep besprak in inclusieve samenstelling (met deelname van de ministers van Financiën van de niet-eurozone lidstaten) de toekomst van de Europese kapitaalmarktunie (CMU). Tijdens de afgelopen vergaderingen heeft de Eurogroep de uitdagingen ten aanzien van de verdere verdieping en integratie van de Europese kapitaalmarkten uitgebreid behandeld. Ter conclusie van die besprekingen nam de Eurogroep een verklaring aan over de toekomst van CMU, die verder zal worden besproken op de Eurozonetop van maart en ook zal dienen als input voor de nieuwe Europese Commissie.

1.7 Ministers van Werkgelegenheid en Sociale Zaken keuren richtlijn platformwerkers goed

De ministers van Werkgelegenheid en Sociale Zaken keurden het akkoord met het Europees Parlement over de richtlijn platformwerk goed. Het doel van de nieuwe richtlijn is de arbeidsomstandigheden van platformwerkers te verbeteren en het gebruik van algoritmen door digitale arbeidsplatformen te

reguleren. De ministers hielden verder een oriënterend debat over de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten in het kader van het Europees Semester en de toekomstige sociale agenda. Op 12 maart werd een gezamenlijk debat met de ECOFIN-ministers over sociale investeringen gehouden.

1.8 ECOFIN en EPSCO bespreken sociale investeringen en hervormingen

De Raad ECOFIN van 12 maart was bijzonder in die zin dat de ministers van Sociale zaken en Werkgelegenheid waren uitgenodigd voor een gezamenlijk oriënterend debat over de sociale investeringen en hervormingen binnen het nieuwe kader voor economische governance. De ministers bespraken samen het effect van dergelijke hervormingen en investeringen op de economische groei, het concurrentievermogen en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. Daarnaast presenteerde de Europese Commissie de stand van zaken van de implementatie van de Faciliteit voor Herstel en Veerkracht (RRF). In dat verband gaf ze ook een korte toelichting over het tussentijdse evaluatierapport van het RRF dat ze, zoals voorzien in de regelgeving, op 21 februari heeft uitgebracht. Tijdens de Raad ECOFIN van 12 april zullen de lidstaten hierover raadsconclusies aannemen. Ook over het rapport van de Europese Rekenkamer over het prestatie-monitoringkader van het RRF worden raadsconclusies voorbereid.

1.9 Raad buitenlandse zaken komt tot een akkoord rond het fonds voor bijstaand aan Oekraïne

Tijdens de Raad Buitenlandse Zaken van 18 maart wisselden de ministers via videoconferentie van gedachten met de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Antony Blinken, met een focus op de Russische agressie tegen Oekraïne, de situatie in het Midden-Oosten en de aanpak ten aanzien van China en de Indo-Pacifische regio. Daarnaast werd ook met de Oekraïense Buitenland-minister Dmytro Koeleba uitgewisseld via videoconferentie. De Raad kwam bovendien tot een akkoord over het fonds voor bijstand aan Oekraïne (UAF) onder de Europese Vredesfaciliteit (EPF). Het gaat om een budget van vijf miljard euro per jaar. Daarnaast besprak de Raad ook Wit-Rusland, met name de mensenrechtensituatie, het Wit-Russische maatschappelijke middenveld, en de medeplichtigheid van Wit-Rusland in de Russische oorlog in Oekraïne. Ook de situatie in het Midden-Oosten kwam aan bod. De Raad wisselde van gedachten over de associatieovereenkomst tussen de EU en Israël. Ten slotte kwamen de ministers overeen om sancties in te stellen tegen gewelddadige kolonisten op de Westelijke Jordaanoever.

1.10 EU-visserijministers bespreken de toekomst van de visserij en aquacultuur in Brugge

Op 24 en 25 maart kwamen de Europese visserijministers samen te Brugge voor een Informele Raad Visserij in het kader van het Belgisch Voorzitterschap. Onderwerp van de discussie was de toekomst van de visserij en aquacultuur in de Europese Unie, in het licht van de volgende beleidsperiode na de Europese verkiezingen. De lidstaten kregen de mogelijkheid om concrete oplossingen voor te stellen voor de juridische en financiële knelpunten die beide sectoren ondervinden, en om hun visie aan te halen op vlak van gegevensverzameling en -gebruik ter versterking van de drie pijlers van het Gemeenschappelijk Visserij- en aquacultuurbeleid. Vaak terugkerende onderwerpen waren het verlichten van de administratieve lasten, vereenvoudiging van de wetgeving, vraag naar ondersteuning voor een efficiënte energietransitie, en voordelen van verhoogde digitalisering. Die voordelen werden nadien ook gedemonstreerd aan de hand van een plaatsbezoek aan een vernieuwd vaartuig en het maritieme opleidingscentrum van de VDAB met visserijsimulator in Zeebrugge.

1.11 Ministers van Leefmilieu wisselen van gedachten over klimaatadaptatie en -mitigatie

De EU-ministers van leefmilieu kwamen op 25 maart samen voor de formele raad leefmilieu in Brussel. De ministers wisselden van gedachten over de recente mededeling van de Commissie over een 2040 klimaatdoelstelling op weg naar klimaatneutraliteit in 2050. In deze context werd ook aandacht besteed aan het recente rapport van het Europees Milieuagentschap inzake klimaatrisicoanalyse voor Europa. Ministers riepen op om aanpassing aan klimaatverandering te integreren in andere beleidsdomeinen.

Verscheidende ministers drukten hun ontgoocheling uit over de laatste ontwikkelingen in de posities van de lidstaten waardoor het voorstel van de natuurherstelwet niet zoals gepland door de Raad kon worden afgeklopt en riepen het Belgische voorzitterschap op om zich in te spannen om alsnog dit akkoord binnen de Raad te vinden. Vlaanderen is hier echter geen voorstander van. Er was ook een beleidsdebat over het voorstel voor herziening van de kaderrichtlijn afval. Alle lidstaten spraken zich positief uit over het voorstel om verplichte nationale systemen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid uit te werken voor textielproducten, waardoor textielproducenten financieel en/of operationeel verantwoordelijk worden gesteld voor de afvalfase van de producten die ze op de markt van de Europese lidstaten zetten. Het belang van de ondersteuning van de rol van sociale economie-actoren in de inzameling en voorbereiding voor hergebruik van textielafval werd aangestipt.

1.12 Goedkeuring van de herziening van EU-landbouwbeleid

De EU-landbouwministers bleven verzamelen op 26 maart. Ook voor deze bijeenkomst hadden landbouwers hun tractoren geparkeerd in de Wetstraat en lieten daarmee andermaal hun ongenoegen blijken. De crisissituatie in de landbouwsector was dus het logische hoofdpunt op de agenda. De ministers verwelkomden het voorstel tot herziening van een aantal elementen uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Dit bevat de herziening van een aantal milieueisen waaraan landbouwers moeten voldoen, maar ook een paar andere aanpassingen ter vereenvoudiging van het GLB. De snelle goedkeuring van de tekst, op minder dan twee weken na publicatie, toonde aan dat de politieke wil om te antwoorden op de bezorgdheden van de landbouwers bijzonder groot was. De ministers bespraken ook andere maatregelen op vlak van vereenvoudiging en van het verbeteren van de positie van de landbouwer in de voedselketen. Ze keken daarbij uit naar de uitrol van die initiatieven. Het Belgische voorzitterschap zal de nodige opvolging verzekeren van deze initiatieven.

2. Ontwikkelingen inzake EU-regelgeving

2.1. Commissievoorstellen

In maart 2024 werd één voorstel van richtlijn gepubliceerd.

Dit behandelde het volgende onderwerp

- de verbetering en de handhaving van de arbeidsvoorwaarden van stagiairs

In maart 2024 werden vier voorstellen van verordeningen gepubliceerd.

Deze behandelde volgende onderwerpen:

- de tijdsbeschikbaarheid en levering van defensieproducten
- vangstmogelijkheden voor sommige visbestanden
- de normen voor een goede landbouw- en milieueis, regelingen voor klimaat, milieu en dierenwelzijn, wijzigingen van strategische GLB-plannen,
- de tarief- en statistiekomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief

2.2. Aangenomen richtlijnen

In maart 2024 werden vijf aangenomen richtlijnen gepubliceerd.

Deze behandelde volgende onderwerpen:

- de positie van de consument voor de groene transitie
- markten voor financiële instrumenten

- afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA)
- de grenswaarden voor lood en de anorganische verbindingen
- delegatieregelingen, liquiditeitsrisicobeheer, toezichtrapportage, verlening van bewaar- en bewaarnemingsdiensten en leninginitiëring door alternatieve beleggingsfondsen

2.3. Omzetting EU-richtlijnen in de Vlaamse rechtsorde

In bijlage II staat een stand van zaken van de omzetting van EU-richtlijnen in de Vlaamse rechtsorde.

Vlaams scorebord

De Europese Commissie publiceert éénmaal per jaar een scorebord. Het scorebord van de Europese Commissie is een rapport van de omzettingsprestaties van de 27 lidstaten, met inbegrip van België. Deze gegevens worden meegenomen tijdens de samenstelling van het “Vlaams scorebord”.

Vlaams scorebord juni 2024

Het Vlaams scorebord van juni 2024 telt 9 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten. Hiervan zijn 2 richtlijnen reeds omgezet.

Vlaams scorebord december 2024

Het Vlaams scorebord van december 2024 telt 5 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

Vlaams scorebord juni 2025

Het Vlaams scorebord van juni 2025 telt 3 richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

2.4. Stand van zaken inbreukdossiers

De Vlaamse overheid moest in maart 2024 nog maatregelen nemen in 19 inbreukdossiers (= de *lopende* inbreukdossiers). Het gaat om:

6 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen

13 inbreukdossiers wegens niet-correcte toepassing van richtlijnen of andere bronnen van het Europees recht

De Vlaamse overheid was in februari 2024 betrokken in 21 inbreukdossiers waarin de nodige maatregelen reeds werden genomen (= de *afgeronde* inbreukdossiers). Het gaat om:

16 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen

5 inbreukdossiers wegens niet-correcte toepassing van richtlijnen of andere bronnen van het Europees recht

Overzichtstabel - stand van de procedure van de *lopende* inbreukdossiers:

Stand van de procedure	31.03.2023	30.04.2023	31.05.2023	30.06.2023	31.08.2023	30.09.2023	31.10.2023	30.11.2023	31.12.2023	31.01.2024	29.02.2024	31.03.2024
Ingebrekestellingen	11	11	10	10	10	8	8	10	9	10	10	9
Met redenen omklede adviezen	9	11	12	12	9	11	11	10	10	9	9	9
Dagvaardingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Eerste veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ingebrekestellingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dagvaardingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tweede veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal aantal inbreukdossiers	20	22	22	22	19	19	19	20	19	20	20	19

Bijlagen

Meer informatie vindt u als bijlage:

BIJLAGE I	Agenda binnen de (Europese) Raad
BIJLAGE II	Ontwikkelingen op het niveau van de omzettingen en inbreuken

Jan JAMBON

Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management